

Poznań , dnia 18 lipca 2018

Prof. dr hab. Anna Kryszak
Katedra Łąkarstwa i Krajobrazu Przyrodniczego
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Recenzja

osiągnięć dr Teresy Wylupek ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomia

Recenzję wykonano na prośbę prof. dr hab. Krzysztofa Kowalczyka, Dziekana Wydziału Agrobioinżynierii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie wraz z informacją, że decyzją Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z dn. 4 czerwca 2018 roku zostałam powołana na recenzenta Komisji Habilitacyjnej do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Teresy Wylupek z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Ocenę formalną i merytoryczną wykonano na podstawie złożonych przez Kandydatkę dokumentów obejmujących:

1/ wniosek z dnia 10.04.2018 o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie agronomia skierowany przez panią dr Teresę Wylupek do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów;

2/ autoreferat wraz z omówieniem osiągnięcia naukowego naukowe pt.: „*Ocena florystyczno-siedliskowa fitocenoz trwałych użytków zielonych obszaru Natura 2000 Dolina Wolicy PLH060058 oraz ich wartość przyrodnicza i paszowa*” (załączonego do materiałów w formie dzieła opublikowanego w całości) oraz pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych - w języku polskim i angielskim;

3/ wykaz oryginalnych, opublikowanych prac naukowych (wraz z kopiami najważniejszych publikacji niewchodzących w skład osiągnięcia naukowego) lub twórczych prac zawodowych (wraz z kopiami najważniejszych publikacji niewchodzących w skład osiągnięcia naukowego) zawierający informację Habilitantki o stopniu jej zaangażowania w powstanie tych prac;

4/ informację o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki wraz z załącznikami dokumentującymi te osiągnięcia;

5/ kopię dyplomu doktora nauk rolniczych

Wszystkie przedłożone dokumenty spełniają wymogi formalne.

1. Najważniejsze fakty z życiorysu zawodowego dr Teresy Wylupek

Pani dr Teresa Wylupek urodziła się 30 listopada 1961 roku w Szczepieszynie. Kariera zawodowa Habilitantki związana jest w całości z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie. W 1985 r ukończyła studia na Wydziale Zootechnicznym (obecnie Wydział Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki) na ówczesnej Akademii Rolniczej w Lublinie uzyskując tytuł magistra inżyniera zootechniki, przedstawiając pracę magisterską pt.: „*Obserwacje nad zachowaniem się koników polskich w ostoi Roztoczańskiego Parku Narodowego*” (promotor: prof. dr hab. Ewald Sasimowski). W 1986 roku została zatrudniona jako starszy technik w Akademii Rolniczej w Lublinie, w Instytucie Nauk Rolniczych w Zamościu, Zakładzie Produkcji Roślinnej, gdzie następnie od 1991 roku awansowała na stanowisko specjalisty. Na tym stanowisku była zatrudniona do 1999 roku. Prace doktorską Habilitantka obroniła na Wydziale Rolniczym (obecnie Agrobioinżynierii) Akademii Rolniczej w Lublinie uzyskując stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie agronomii-łakarstwo na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „*Florystyczna i rolnicza charakterystyka łąk i pastwisk w dolinie Poru*” ((promotor: prof. dr hab. Czesława Trąba). Jednocześnie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora od 1999 roku awansowała na stanowisko adiunkta w Akademii Rolniczej w Lublinie, w Instytucie Nauk Rolniczych w Zamościu (od 2008 Wydział Nauk Rolniczych, a od 2014 Wydział Biogospodarki), w Zakładzie Technologii Produkcji Roślinnej (od 2004 Zakład Produkcji Roślinnej i Agrobiznesu, a od 2012 Katedra Biologii Roślin). Obecnie, od 2015 pracuje jako adiunkt w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, na Wydziale Agrobioinżynierii w Katedrze Łakarstwa i Kształtowania Krajobrazu, Zakładzie Studiów Krajobrazowych i Gospodarki Przestrzennej.

2. Ocena osiągnięcia naukowego oraz pozostałego opublikowanego dorobku naukowego

2.1. Ocena osiągnięcia naukowego

Praca naukowa Pani dr Teresy Wylupek pt.: „*Ocena florystyczno-siedliskowa fitocenoz trwałych użytków zielonych obszaru Natura 2000 Dolina Wolicy PLH060058 oraz ich wartość przyrodnicza i paszowa*” przedłożona jako rozprawa habilitacyjna zawiera w swej treści tematykę, którą Autorka zajmuje się od szeregu lat. Została ona opublikowana w języku polskim, jako monografia w Wydawnictwie Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie,

serii Rozprawy Naukowe, z.391. Rozprawa liczy 144 stron druku oraz 9 tabel w formie załączników. Dobór piśmiennictwa (359 prac, w tym blisko 7% pozycji literatury obcojęzycznej) jest ściśle związany z tematyką badań zawartych w osiągnięciu naukowym.

Przedstawione w monografii wyniki badań dotyczą ekologicznych podstaw ochrony szaty roślinnej i siedlisk przyrodniczych Natura 2000, a przede wszystkim zagadnień z zakresu botaniki, geobotaniki oraz łąkarstwa.

Skład gatunkowy zbiorowisk łąkowych jest determinowany przez wiele czynników natury biologicznej, środowiskowej, antropogenicznej, a przez to może podlegać częstym zmianom. Szczególnie skład gatunkowy fitocenozy trawiastych siedlisk mokrych oraz zmiennie uwilgotnionych, narażony jest na wielokierunkowe przekształcenia prowadzące do zmian ich wartości przyrodniczej i rolniczej. Przyczyny ich należy upatrywać w zmianach warunków siedliskowych, ponadto użytkowania runi zbiorowisk łąkowych. Stąd dla zapobieżenia niekorzystnym, zarówno z punktu widzenia przyrodniczego jak i rolniczego, przemianom zbiorowisk koniecznym jest monitorowanie zmian i ich przyczyn, by w ten sposób uzyskać informacje, które z czynników mają największy wpływ na przekształcenia fitocenozy. Szczególnie niepokojące jest zachodzenie podobnych procesów na terenach objętych ochroną, m.in. na obszarach sieci Natura 2000. W kontekście tego wybór tematu pracy, nakreślona hipoteza badawcza, koncepcja badań, poruszane w przedstawionej rozprawie habilitacyjnej zagadnienia są aktualne, ale co należy podkreślić mają one zarówno wymiar poznawczy, a przede wszystkim praktyczny. Należy stwierdzić, że przedstawiona monografia stanowi zwarte rozwiązanie problemu nakreślonego w celu pracy, tj. oceny florystycznej i paszowej zbiorowisk klas *Phragmitetea* i *Molinio-Arrhenatheretea* na obszarze Natura 2000 Doliny Wolicy PLH060058, a zakres wieloaspektowych badań poddanych analizie statystycznej zasługują na uznanie. Zatem Habilitantka dobrze rozeznała aktualne problemy związane z potrzebą monitorowania fitocenozy siedlisk mokrych i zmiennie uwilgotnionych na objętym badaniami obszarze, ich rzetelnej charakterystyki, ponadto dostrzegła złożoność procesów jakie im zagrażają, a tym samym, jak sądzę, uznała jak przed dużym wezwaniem siebie postawiła.

Oceniana praca napisana jest w oparciu o wyniki zebrane podczas żmudnych i pracochłonnych 5-letnich geobotanicznych i fitosocjologicznych badań terenowych, które następnie zostały przeanalizowane i opracowane, a także poszerzone o wyniki badań chemicznych gleby i runi łąkowej. W tym miejscu podkreślić należy szeroki zakres prowadzonych badań, i kompleksowe ich ujęcie, co podnosi walory zarówno poznawcze pracy jak i uzasadnia działania praktyczne mające na celu ich wykorzystanie w ochronie tego

obszaru. Do podjęcia tego typu badań Habilitantka była dobrze przygotowana prowadząc wcześniej wieloletnie badania geobotaniczne oraz poprzez ciągle poszerzanie swojej wiedzy i umiejętności, biorąc udział w szkoleniach i kursach oraz współpracując przy realizacji projektów z innymi jednostkami badawczymi. Badania pod względem metodycznym zostały wykonane w sposób poprawny, a na szczególne podkreślenie zasługuje właściwie przeprowadzona ocena statystyczna uzyskanych wyników i ich zinterpretowanie.

Do ciekawych, a nawet nowatorskich ujęć metodycznych należy zaliczyć m.in.:

- zastosowanie analizy numerycznej do klasyfikacji fitosocjologicznej,
- zastosowanie wielu wskaźników w ocenie różnorodności florystycznej wyróżnionych syntaksonów pozwalających je wieloaspektowo scharakteryzować,

- poddanie analizie statystycznej z użyciem systemu SAS 9.2 z Enterprise Guide obliczonych wskaźników różnorodności oraz wyników analiz chemicznych próbek materiału roślinnego i glebowego,

- zastosowanie nieparametrycznej analizy wariancji ANOVA z testem Kruskala-Wallisa dla oceny zróżnicowania warunków siedliskowych wyróżnionych syntaksonów.

Pod względem formalnym praca także nie budzi zastrzeżeń, i jednoznacznie stwierdzam, że przedstawione przez dr Teresę Wyłupek do oceny osiągnięcie naukowe wnosi do badań środowiskowych i agronomicznych nowe aspekty poznawcze i aplikacyjne, do których należy zaliczyć:

- wykazanie znacznego bogactwa florystycznego ekosystemów trawiastych dolin rzecznych, co znajduje odzwierciedlenie nie tylko w liczbie notowanych gatunków roślin ale także w liczbie wyróżnionych zespołów i zbiorowisk roślinnych,

- wzbogacenie wiedzy o powiązaniu warunków siedliskowych z wykształceniem konkretnych syntaksonów; aczkolwiek szkoda, iż nie potwierdzono statystycznie zależności pomiędzy poszczególnymi składnikami charakteryzującymi warunki siedliskowe fitocenozy, a wskaźnikami oceniającymi ich różnorodność florystyczną,

- wykazanie, iż plon nadziemnej biomasy i jej wartość paszowa są zależne nie tylko od składu gatunkowego fitocenozy, ale także w znacznym stopniu od zawartości makroelementów w glebach oraz stosunków równoważnikowych i wagowych poszczególnych składników w suchej masie runi,

- ponadto wykazanie, iż analiza wyników florystyczno-siedliskowych pozwoli wskazać możliwe kierunki sukcesji, a połączenie ich wynikami uzyskanymi z analizy chemicznej biomasy, pozwoli podjąć odpowiednie decyzje związane z ochroną zbiorowisk szczególnie wartościowych przyrodniczo i jednocześnie kierunków ich użytkowania.

Reasumując, uważam, iż opublikowana monografia dr Teresy Wyłupek, przedstawiona do oceny jako osiągnięcie naukowe, jest dziełem oryginalnym, przygotowanym na podstawie wnikliwej analizy wyników uzyskanych podczas wieloletnich badań florystycznych, siedliskowych oraz analizy chemicznej biomasy roślinnej. Ponadto chciałbym podkreślić, iż monografia będąca osiągnięciem naukowym Habilitantki wymagała opanowania przez Nią różnorodnych narzędzi badawczych, począwszy od metod terenowych, poprzez analizy statystyczne, po analizy laboratoryjne z zakresu chemii gleby i masy roślinnej. Cechy te charakteryzują dojrzałego badacza.

W mojej opinii, przedstawione do recenzji osiągnięcie naukowe dr Teresy Wyłupek stanowi znaczne osiągnięcie Habilitantki i wartościowy Jej wkład w rozwój dyscypliny naukowej – agronomii, zatem spełnia wymogi merytoryczne i metodyczne stawiane w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomii.

2.2. Ocena pozostałego opublikowanego dorobku naukowego

Poza publikacją, przedstawioną jako dorobek naukowy oraz na podstawie załączonych przez Kandydatkę dokumentów „Wykazu opublikowanych prac naukowych lub twórczych prac zawodowych”, stwierdzam, iż w skład dorobku Habilitantki wchodzi 101 publikacji, w tym 70 oryginalnych prac twórczych 7 rozdziałów w monografiach oraz 24 innych prac naukowych, komunikatów i streszczeń w materiałach konferencyjnych. Trzy spośród prac oryginalnych zostały opublikowane w recenzowanych czasopismach naukowych z listy JCR, a pozostałe prace w innych recenzowanych czasopismach naukowych. W 18 pracach dr Teresa Wyłupek jest jedynym autorem, a pozostałe stanowią opracowania współautorskie, wśród nich w 42 jest autorem wiodącym z udziałem 40-90%, a w pozostałych Jej udział wynosi 20-30%. Taka struktura świadczy o Jej znaczącej roli przy opracowaniu koncepcji badań, ich realizacji oraz redakcyjnym opracowaniu i interpretacji wyników. Potwierdzeniem tego jest fakt, iż w większości opracowań zespołowych (ok. 57%) Habilitantka jest pierwszym lub drugim autorem. Szesnaście spośród prac opublikowano w jęz. angielskim. Zdecydowana większość prac oryginalnych (ponad 81%) Habilitantka opublikowała po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, co wskazuje na systematyczny rozwój, a prawdopodobnie wynika z potrzeby ciągłego poszerzania wiedzy i możliwości praktycznego wykorzystania uzyskanych wyników.

Oryginalne prace twórcze zostały opublikowane w następujących czasopismach naukowych:

a/ z listy JCR: *Journal of Elementology* (2 prace, IF₂₀₁₄=0,690; IF₂₀₁₆= 0,641); *Ochrona Środowiska* (IF₂₀₁₅=0,425) oraz *Grassland Science in Europe* 17 (MNiSW=10pkt). Sumaryczy współczynnik wpływu za te prace wg. roku wydania wynosi **IF= 1,756** (suma punktów MNiSW = 55, a wg. Komunikatu MNiSW z d. 9.12.2016 = 60)

b/ spoza listy JCR: *Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych* (11), *Annales UMCS sec. E, Agricultura* (9), *Łąkarstwo w Polsce* (9), *Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa I Agrobiznesu* (5), *Acta Agrobotanica* (3), *Folia Universitatis Agriculturae Stetinensis Agricultura* (3), *Pamiętnik Puławski* (3), *Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej w Krakowie* (2), *Acta Scientiarum Polonorum Administratio Locorum* (1), *Annales UMCS sec EE, Zootechnica* (1), *Biuletyn Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin* (1), *Biuletyn Naukowy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego* (1), *Fragmenta Agronomica* (1), *Roczniki Nauk Rolniczych* (1), *Teka Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego* (1), *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu – Rolnictwo* (1). Sumaryczna liczba punktów MNiSW za te prace wg. roku wydania wynosi 283, a wg. Komunikatu MNiSW z d. 9.12.2016 wynosi – 407).

Parametrycznie dorobek publikacyjny dr Teresy Wyłupek opisują następujące dane, cytowane przez Autorkę wniosku na podstawie Web of Science: IH= 2; liczba cytowani: 9 (w tym 8 bez autocytowań, a sumaryczna liczba cytowań opublikowanych prac oryginalnych wynosi 75).

Podsumowując, pod względem ilościowym dorobek naukowy dr Teresy Wyłupek w mojej ocenie spełnia wymogi stawiane kandydatom ubiegającym się o stopień naukowy doktora habilitowanego. Natomiast oceniając wartości wskaźników parametrycznych są one niewysokie, co wynika przede wszystkim z miejsca publikowania badań, tj. w czasopismach o stosunkowo ograniczonym odbiorze. Należy jednak podkreślić, iż po zapoznaniu się z „Wykazem opublikowanych prac naukowych”, ponadto „Kopiami najważniejszych publikacji niewchodzących w skład osiągnięcia naukowego” stwierdzam, iż wyniki badań zawarte w nich predysponowały je do opublikowania w czasopismach o szerszym zasięgu. Pewnym usprawiedliwieniem może stanowić fakt, iż większość czasopism naukowych publikujących wyniki badań z zakresu problematyki mieszczącej się w dyscyplinie agronomii charakteryzują się niskim wskaźnikiem IF.

Problematyka badawcza dr Teresy Wyłupek od początku pracy naukowej mieści w obrębie geobotaniki, ekologii interakcji obejmującej poznanie zależności pomiędzy roślinami i siedliskiem, ponadto łąkarstwa, szczególnie ich wartości produkcyjnej i pozaprodukcyjnej trwałych użytków zielonych w dolinach rzecznych. Potwierdzają to treści publikacji

oryginalnych, która pozwalają stwierdzić, że problematyka badawcza Habilitantki, obejmuje następujące zagadnienia:

- 1/ różnorodność florystyczna zbiorowisk roślinnych trwałych użytków zielonych oraz występujących w przestrzeni publicznej (przydroży), ponadto na terenach odłogowanych,
- 2/ ocena wartości gospodarczej i pozaprodukcyjnej zbiorowisk trawiastych w kontekście plonowania runi, możliwości pozyskiwania surowca energetycznego, zielarskiego, pożytku dla pszczół, walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także możliwości wykorzystania niektórych gatunków traw do wykorzystania w rekultywacji zdegradowanych terenów przemysłowych i trwałych użytków zielonych,
- 3/ ocena warunków siedliskowych fitocenozy trawiastych metodami fitoindykacji i laboratoryjnymi.

Powyższe zagadnienia pozostają w bezpośrednim związku z badaniami prezentowanymi w osiągnięciu naukowym Habilitantki, co wskazuje, jak napisałam wcześniej, iż można ją uznać jako dojrzałego badacza i specjalistę z zakresu geobotaniki zbiorowisk trawiastych, łąkoznaństwa i łąkarstwa.

Do najważniejszych osiągnięć (z wyłączeniem osiągnięcia naukowego) dr Teresy Wyłupek w obszarze aktywności naukowej zaliczam:

- 1/ wniesienie nowej informacji do wiedzy geobotanicznej o lokalnej i regionalnej różnorodności florystycznej zbiorowisk trawiastych, które mogą stanowić podstawę do prowadzenia działań ochronnych uwzględniających pełnione przez nie funkcje produkcyjne i pozaprodukcyjne;
- 2/ uzyskanie interesujących wyników badań z zakresu ochrony środowiska związanych z zaproponowaniem metody rekultywacji terenów zdegradowanych w wyniku wcześniejszej działalności kopalni siarki poprzez zastosowanie odpowiednich dawek nawozów wapniowych oraz mieszanki traw, co doprowadziło do przywrócenia powiązań pomiędzy ekosystemami łąkowymi, leśnymi i wodnymi, a tym samym ich walorów przyrodniczo-krajobrazowych;
- 3/ dowiedzenie celowości stosowania podsiewu jako metody umożliwiającej regenerację zdegradowanej runi na glebie torfowo-murszowej oraz jednocześnie spełniającej wymogi ochrony środowiska;
- 4/ uzyskanie wartościowych pod względem poznawczym i aplikacyjnym wyników dotyczących możliwości wykorzystania na cele energetyczne biomasy pozyskiwanej z terenów odłogowanych lub objętych realizacją pakietów wymagających opóźnionego zbioru i pokosu w ramach programów rolnośrodowiskowych;

5/ dowiedzenia, iż w diagnostyce siedlisk lepszymi indykatorami od pojedynczych gatunków są zespoły roślinne.

2.3. Projekty badawcze, konferencje, współpraca krajowa i zagraniczna

Na tle dorobku publikacyjnego nieco słabiej przedstawia się dorobek Habilitantki w zakresie zdobywania środków finansowych na badania. Należy jednak zwrócić uwagę, że w środowisku naukowym dr Teresa Wyłupek jest ceniona za wiedzę, dobrą znajomość metodyki prowadzenia badań przyrodniczych oraz umiejętność pracy w zespołach badawczych stąd zapraszano Habilitantkę do współudziału w realizacji zadań badawczych. Jako wykonawca uczestniczyła w latach 2011-2017 w pracach badawczych jednego projektu współfinansowanego przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej, którego celem były „Ochrona różnorodności gatunkowej cennych przyrodniczo siedlisk na użytkach rolnych na obszarach Natura 2000 w woj. lubelskim”. Ponadto, podobnie jako wykonawca, prowadziła badania finansowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Rzeszowie prowadzące do opracowania „Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Roztocza Wschodniego PLH060093 w województwie podkarpackim” (2013). Udział Pani dr Teresy Wyłupek w projektach rozwiązujących problemy związane z ochroną przyrody, wskazuje na autorytet, którym cieszy się Ona w środowisku naukowym.

Z działalnością naukową związana jest współpraca z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Szczególnie uczestniczenie w międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych umożliwia wymianę doświadczeń naukowych, prowadzenie cennych i konstruktywnych dyskusji naukowych, a przede wszystkim prezentowanie uzyskanych wyników badań w formie referatów lub posterów. Dr T. Wyłupek brała aktywny udział w 4 konferencjach międzynarodowych oraz 25. krajowych, na których wygłosiła lub uczestniczyła w przygotowaniu 24 referatów, w tym 9 w języku obcym. Tematyka tych konferencji najczęściej dotyczyła wieloaspektowej waloryzacji fitocenozy użytków zielonych, zarówno przyrodniczej, jak i paszowej. Na podkreślenie zasługuje Jej zaangażowanie w organizację 3 konferencji, jako członka komitetu organizacyjnego lub zastępcy przewodniczącego komitetu organizacyjnego.

Podsumowując, stwierdzam, iż dr Teresa Wyłupek spełnia ustawowe kryteria zawarte w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora*

habilitowanego (Dz.U.z 2011r. Nr.196, poz.1165), co potwierdza następujące zestawienie kryteriów zawartych w §3 i §4:

§2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o współautorstwie, należy przez to rozumieć indywidualny, precyzyjnie określony przez habilitanta, w także procentowo, jego wkład w autorstwo – **spełnione**

§3. Kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta obejmują:

4/ W obszarze nauk przyrodniczych, nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej :

a/ autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR) – **spełnione (4 prace)**

b/ udzielone patenty międzynarodowe lub krajowe – **brak**

c/ wynalazki, wzory użytkowe i przemysłowe, które uzyskały ochronę, w tym te, które zostały wystawione na międzynarodowych lub krajowych wystawach lub targach – **brak**

§4. Kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta we wszystkich obszarach wiedzy obejmują:

1/ autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazach lub na liście, o których mowa w § 3, dla danego obszaru wiedzy – **spełnione (70 oryginalnych prac naukowych)**

2/ autorstwo lub współautorstwo odpowiednio dla danego obszaru: opracowań zbiorowych, katalogów zbiorów, dokumentacji badawczych, ekspertyz, utworów i dzieł artystycznych- **spełnione (3 ekspertyzy i 111 dokumentacji przyrodniczo-siedliskowych)**

3/ sumaryczny *impact factor* publikacji naukowych według listy Journal Citation Reports (JCP), zgodnie z rokiem opublikowania – **1, 756**

4/ liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS) – **9** (sumaryczna liczba cytowani opublikowanych prac oryginalnych wynosi 75)

5/ Indeks Hirscha opublikowanych publikacji według bazy Web of Science (WoS) – **2**

6/ kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w projektach - **spełnione (udział w 1 programie międzynarodowym oraz w 1 programie krajowym)**

7/ międzynarodowe lub krajowe nagrody za działalność odpowiednio naukową albo artystyczną – **spełnione (7 nagród JM Rektora AR; 2 nagrody JM Rektora UP w Lublinie; Srebrny Medal Prezydenta RP)**

8/ wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych – **spełnione (wygłoszenie lub współudział w przygotowaniu 24 referatów na konferencjach, w tym 9 zagranicznych).**

Oceniając, dorobek naukowy dr Teresy Wylupek, należy stwierdzić, że osiągnięcie naukowe oraz pozostały dorobek naukowo-badawczy jest oryginalny, charakteryzuje go bogactwo tematyki badawczej, przedstawia on zarówno elementy poznawcze jak i aplikacyjne nawiązujące do aktualnych potrzeb rolnictwa w powiązaniu z ochroną środowiska. Na podkreślenie zasługuje wyraźne zintensyfikowanie pracy naukowej Kandydatki po doktoracie, czego potwierdzeniem jest znacznie powiększony ilościowo i merytorycznie dorobek publikacyjny wnoszący nowe treści do dziedziny nauki rolniczej, dyscypliny: agronomia. Jednocześnie Ponadto dowodzi umiejętności prawidłowego formułowania problemów badawczych, doboru metod, interpretacji wyników i wyciągnięcia wniosków, co potwierdza, że Habilitantka posiada wystarczającą wiedzę i przygotowanie do prowadzenia samodzielnych badań oraz pracy w zespołach badawczych. Biorąc powyższe pod uwagę, stwierdzam, że **dorobek naukowy dr Teresy Wylupek stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny naukowej agronomia i oceniam go pozytywnie.**

3. Ocena istotnej aktywności badawczej, współpracy międzynarodowej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego habilitantki zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011

3.1. Ocena dorobku dydaktycznego

Pani dr Teresa Wylupek od początku pracy zawodowej, brała udział w przygotowaniu i realizacji zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunkach: „*Rolnictwo*” specjalność „*Ochrona Środowiska*”, „*Agrobiznes*”, „*Agroturystyka*” i „*Agronomia*”, ponadto kierunkach „*Biologia*”, „*Towaroznawstwo*” „*Gospodarka przestrzenna*” specjalność „*Gospodarka przestrzenna na obszarach antropogenicznych*”. Na podkreślenie zasługuje fakt zróżnicowania tematycznego prowadzonych zajęć, co świadczy o interdyscyplinarności Habilitantki i dużym jej wkładzie pracy w ich przygotowanie. W czasie swojej długoletniej pracy prowadziła i nadal prowadzi zajęcia dydaktyczne tj. wykłady z 22 przedmiotów (m.in.– „*Łąkarstwo*”, „*Botanika*”, „*Fitosocjologia*”, „*Kształtowanie krajobrazu wiejskiego*”, „*Gospodarka przestrzenna na terenach przemysłowych i*

erodowanych”, „Postęp biologiczny”, „Etyka przestrzeni”), ćwiczenia z 12 przedmiotów oraz seminaria. Na podkreślenie zasługuje, iż w strukturze prowadzonych zajęć dydaktycznych wykłady stanowią znaczny udział, a przecież zajęcia te w tradycji akademickiej są przypisane do realizacji przede wszystkim pracownikom samodzielnych. Ponadto Habilitantka była promotorem 53 zakończonych prac magisterskich oraz 33 prac inżynierskich, a także recenzentem ponad 30 prac dyplomowych. O znacznym zaangażowaniu w działalność dydaktyczną świadczy także pełnienie funkcji opiekuna Studenckiego Koła Naukowego Florystów, a także opiekuna lat studentów kierunku Rolnictwo.

Podsumowując, po analizie przedstawionej dokumentacji dotyczącej dydaktyki, stwierdzam, iż **Pani dr T. Wyłupek systematycznie zwiększa ofertę dydaktyczną o nowe przedmioty, głównie w zakresie wykładów, ponadto doskonalili proces ich prowadzenia** m.in. wdrażając nowoczesne metody realizacji zajęć dydaktycznych, przygotowując bogaty zbiór pomocy naukowych.

3.2. Ocena dorobku popularyzatorskiego

Agronomia, dyscyplina z której dr Teresa Wyłupek ubiega się o stopień naukowy doktora habilitowanego, jest dyscypliną nauk stosowanych, stąd popularyzacja wiedzy jest szczególnie ważna dla wdrażanie uzyskanych wyników dla szeroko pojętej praktyki rolniczej. Habilitantka czynnie uczestniczyła w przygotowaniu 3-ch ekspertyz, w tym dotyczących użytków zielonych objętych zagospodarowaniem pomelioracyjnym melioracyjnym, oceny wartości gospodarczej runi oraz plantacji mozgi trzcinowatej zlokalizowanej w granicach Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego. Należy podkreślić Jej chęć ciągłego poszerzania swojej wiedzy z zakresu ochrony środowiska, szczególnie na terenach rolniczych, i zdobycie uprawnień jako ekspert przyrodniczy botanik, ekspert przyrodniczy ornitolog, doradcy rolnośrodowiskowego, a także uczestniczenie jako słuchacz w licznych szkoleniach i kursach. Uznanie dla tych osiągnięć było powołanie dr T. Wyłupek przez Wojewodę Lubelskiego w skład Zespołu analizującego szanse i zagrożenia oraz potencjalne kierunki rozwoju obszarów wiejskich w województwie lubelskim.

Zwraca uwagę umiejętność popularyzowania wyników badań i wiedzy łąkarskiej przez Kandydatkę wśród użytkowników użytków zielonych poprzez:

- publikacje popularno-naukowe; w sumie opublikowała 9 takich prac,
- wygłoszenie 19 wykładów zamawianych dla słuchaczy studiów podyplomowych, ponadto dla rolników indywidualnych, nauczycieli, doradców rolnośrodowiskowych i przedstawicieli jednostek samorządowych – uczestników seminariów tematycznych,
- prezentacje wykładów podczas Lubelskiego Festiwalu Nauki,

- prowadzenie wyjazdów studyjnych podczas międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych,
- opracowanie dokumentacji i ekspertyz przyrodniczych na potrzeby programu rolnośrodowiskowego,
- prowadzenie terenowych warsztatów florystycznych, szkoleń dla rolników,
- wykonanie wystaw przyrodniczych, a także propagujących sztukę Zamojszczyzny.

Podsumowując, na uwagę zasługuje znaczne zaangażowanie Kandydatki w popularyzowanie zagadnień łąkarskich i przyrodniczych w społeczeństwie, co wskazuje na **umiejętność przystępnego przekazywanie wiedzy oraz najnowszych osiągnięć z zakresu dyscypliny agronomii a także ochrona środowiska.**

3.3. Ocena w zakresie współpracy międzynarodowej

Na podkreślenie zasługuje odbycie przez Panią dr T. Wyłupek w 2013 jednomiesięcznego stażu w Department of Plant Nutrition Faculty of Agriculture University of Zagreb, pod czas którego zapoznała się ze specyfiką gospodarowania i użytkowania łąk i pastwisk w Chorwacji, ponadto możliwościami wykorzystania niektórych gatunków traw w celach przeciwozyjnych oraz na tereny, gdzie rośliny narażone są na czynniki stresowe. Wymiernym efektem tego pobytu stażowego było podjęcie współpracy w zakresie badań florystycznych i biogeograficznych.

3.4. Ocena działalności organizacyjnej

Pani dr T. Wyłupek jest aktywnie zaangażowana w prace organizacyjne Uczelni (członek Senatu) oraz Wydziału (członek ds. Współpracy z Podmiotami Krajowymi, Wydziałowej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania, Komisji ds. zaliczenia praktyk zawodowych).

Ponadto za zgodą JM Rektora UP w Lublinie została powołana przez Wojewodę Lubelskiego na stanowisko Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Pełniona funkcja umożliwiła zorganizować w ramach prowadzonych przedmiotów zajęcia terenowe mające na celu zapoznanie studentów z działalnością Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Pani dr T. Wyłupek była także członkiem komitetów organizacyjnych 2 krajowych, a na szczególne uznanie zasługują prace przy organizowaniu konferencji o zasięgu międzynarodowym.

Podsumowując, stwierdzam, iż dr Teresa Wyłupek spełnia ustawowe kryteria zawarte w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego* (Dz.U.z 2011r. Nr.196, poz.1165), co potwierdza następujące zestawienie kryteriów zawartych w §5:

§5. Kryteria oceny w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej habilitanta we wszystkich obszarach wiedzy obejmują:

1/ uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych – **spełnione**

2/ udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji – **spełnione**

3/ otrzymane nagrody i wyróżnienia – **spełnione**

4/ udział w konsorcjach i sieciach badawczych – **brak**

5/ kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami – **brak**

6/ udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism – **brak**

7/ członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych – **spełnione**

8/ osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki – **spełnione**

9/ opiekę naukową nad studentami i lekarzami w toku specjalizacji - **spełnione**

10/ opiekę naukową nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego, z podaniem tytułów rozpraw doktorskich – **brak**

11/ staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich – **spełnione**

12/ wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców – **spełnione**

13/ udział w zespołach eksperckich i konkursowych – **spełnione**

14/ recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopiśmie międzynarodowych i krajowych - **brak**.

W podsumowaniu tej części recenzji stwierdzam, że dorobek dr Teresy Wyłupek w zakresie **istotnej aktywności badawczej, współpracy międzynarodowej, posiadanego dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego jest wystarczający i oceniam go**

pozytywnie. Pomimo tego, uważam, iż Habilitantka powinna szczególnie wzmocnić swoją aktywność w zakresie pozyskiwania środków finansowych na prowadzenie badań naukowych.

Wniosek końcowy

Po wnikliwym przeanalizowaniu dostarczonych materiałów, na co składa się osiągnięcie naukowe będące monografią, ponadto informacje dotyczące dorobku naukowego oraz działalności dydaktycznej i organizacyjnej, dotychczasowe osiągnięcia dr Teresy Wylupek oceniam pozytywnie. Przedstawiony dorobek jest wystarczający pod względem ilościowym i merytorycznym, szczególnie zintensyfikowany po doktoracie. Jej badania wnoszą do nauk rolniczych wiele istotnych elementów poznawczych i praktycznych. Posiada Ona także udokumentowane doświadczenie w prowadzeniu zajęć dydaktycznych w zakresie wymaganym od kandydata na samodzielnego pracownika naukowego.

Stwierdzam, iż przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe oraz pozostała aktywność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna dr Teresy Wylupek spełnia wymogi stawiane w ustawie z dnia 26 września 2016 r o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U z 2016 r. poz. 1586), ponadto w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U.z 2018r. poz.261) oraz w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U.z 2011r. Nr.196, poz.1165). W związku z tym **pozytywnie opiniuję i popieram wniosek o nadanie dr Teresie Wylupek stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie agronomia.**

